

ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ

«Πινγκ πονγκ» λέξεων με τον Χόνεκερ στη Χιλή

Με κεντρικό ήρωα τον ηγέτη στις τελευταίες του ημέρες ο συγγραφέας κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την αναβίωση του νεοναζισμού

ΓΡΑΦΕΙ Η
ΔΗΜΗΤΡΑ ΡΟΥΜΠΟΥΛΑ
dirouboula@pegasus.gr

«Κατάρρευση, είπατε! Πρόκειται για επικράτηση μιας αντεπανάστασης και μάλιστα οδηγημένη από τα αφεντικά της Δύσης... Ετσι οδηγηθήκαμε σε νεοφασιστικά πογκρόμ και εθνικιστικά έκτροπα...». Ο αμετανόητος Εριχ Χόνεκερ, γέρος και σε προχωρημένο στάδιο της επάρατης νόσου, έχει μπροστά του, στο Σαντιάγο της Χιλής, έναν 37χρονο Έλληνα ψυχίατρο, με τον οποίο επιδίδεται σε ένα μακρύ λεκτικό πινγκ πονγκ. «Βλέπετε, έζησα μια ολόκληρη ζωή με τον φόβο των κοριών, αυτούς που οι Δυτικοί τοποθετούσαν στα σπίτια μας». «Κι εσείς στα δικά τους», ανταπαντά θαρραλέα ο γιατρός, ο οποίος στα νιάτα του υπήρξε μέλος της Κομμουνιστικής Νεολαίας Ελλάδας και είχε φλερτάρει με το ΠΑΣΟΚ.

Πενήντα χρόνια μετά την κυκλοφορία, το 1962, του πρώτου του βιβλίου «Τα μηχανάκια», ο Μένης Κουμανταρέας μάς επιφυλάσσει μια διπλή έκπληξη. Από τη μια εγκαταλείπει το αθηναϊκό άστυ και μας ταξιδεύει στη Χιλή, όπου είχε καταφύγει αυτοεξόριστος ο τελευταίος πρόεδρος της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, έπειτα από την αποφυλάκιση του λόγω ανηκέστου βλάβης. Είχε δικάσει και καταδικαστεί μετά την πτώση του Τείχους το 1989. Από την άλλη, για πρώτη φορά αυτός ο οξυδερκής αθηναιογράφος εμφανίζεται με ένα πολιτικό βιβλίο, εγκαινιάζοντας έτσι τη συνεργασία του με τη νέα εκδοτική του στέγη («Πατάκης»). Μάλιστα περιβάλλει με συμπάθεια τον παλιό κομμουνιστή ηγέτη, αλλά

«**Αλλοτε εμφανίζει τον Χόνεκερ ως έναν αμετανόητο ηγέτη που είχε ξεκάσει να γελά κι άλλοτε να κάνει απολογισμό και να αναρωτιέται αν έμεινε κουφός στα μηνύματα των καιρών**

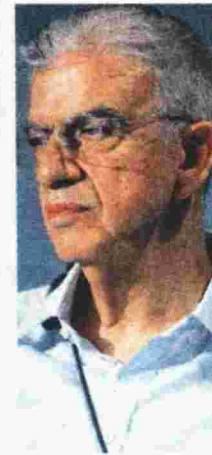
του πηγαίνει και κόντρα μέσω του alter ego του, του Έλληνα γιατρού, ο οποίος συχνά αμφισβητεί τα λεγόμενα του συνομιλητή του, για τα παρασκηνία του Ψυχρού Πολέμου, τα λάθη του «υπαρκτού

σοσιαλισμού», τις κοινωνικές ανισότητες, το Τείχος... Πάνω απ' όλα ο Κουμανταρέας κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την αναβίωση του νεοναζισμού. Το μεγαλύτερο μέρος του μυθιστορήματος διαδραματίζεται στη Χιλή, το 1994, με κεντρικό ήρωα τον Ανατολικογερμανό ηγέτη που ζει τις τελευταίες του ημέρες, αδύναμος έπειτα από

χημειοθεραπείες, και αφηγητή έναν Έλληνα γιατρό σε νοσοκομείο του Σαντιάγο. Ο τελευταίος καλείται, μέσα σε μια ατμόσφαιρα μυστικότητας, να περιθάλψει τον Χόνεκερ σε μια βίλα όπου φιλοξενείται, μαζί με τη σύζυγό του και τον σκύλο του, από ένα μυστηριώδη δόκτορα, γερμανικής καταγωγής, με ύποπτο ναζιστικό παρελθόν.

Ο «εκθρονισμένος Άηρ» μιλάει για τη ζωή και τις εμμονές του. Πάνω σε αυτό τον καμβά πλέκεται μια παράδοξη ιστορία που φτάνει και στο φημισμένο λιμάνι του Βαλπαράιζο (σημαίνει «κοιλιάδα του Παραδείσου»), όπου εκτυλίσσεται το τελευταίο επεισόδιο της πολυτάραχης ζωής του Χόνεκερ: Μια απροσδόκητη βραδιά με την όμορφη δόνα Κοντσέτα που διευθύνει έναν οίκο ανοχής. Το αταίριαστο ζευγάρι, στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει την αναβίωση του νεοναζισμού, αναθέτει στον γιατρό να μεταφέρει στην Ευρώπη το τελευταίο σημαντικό μήνυμα του κομμουνιστή ηγέτη. Το θρήλερ τελειώνει στην Αθήνα, με την επιστροφή του γιατρού, όπου και πληροφορείται τον θάνατο του διάσημου και αμφιλεγόμενου ασθενούς του. Το εύρημα του μηνύματος για την απειλή του φασισμού ακουμπά στην επικαιρότητα και αποτελεί μια κραυγή του συγγραφέα.

Ο Εριχ Χόνεκερ ξεκίνησε από γιος ανθρακωρύχου και έφτασε στα ύπατα αξιώματα. Ανοίξε και έκλεισε την καριέρα του με τον ίδιο τρόπο. Δικάστηκε και φυλακίστηκε στις ίδιες φυλακές, αρχικά από τους χιτλερικούς και στο τέλος της

Για πρώτη φορά ο Μένης Κουμανταρέας εμφανίζεται με ένα πολιτικό βιβλίο, εγκαινιάζοντας έτσι τη συνεργασία του με τις Εκδόσεις «Πατάκης»

«ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΒΑΛΠΑΡΑΪΖΟ»
ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ

- Μυθιστόρημα
- Εκδόσεις «Πατάκης»
- Σελίδες: 272
- Τιμή: 14,70€

διαδρομής του από τους Γερμανούς, πάντα για προδοσία. Και τις δύο φορές τον κατηγορήσαν για κομμουνιστή. «Σαν να ήμουν λεπρός», λέει. Όλα αυτά ήταν αρκετά για να αφυπνίσουν το ενδιαφέρον του Μένη Κουμανταρέα. Αλλοτε εμφανίζει τον πάλαι ποτέ παντοδύναμο ηγέτη σαν ένα αμετανόητο ηγέτη που είχε ξεκάσει να γελά κι άλλοτε να κάνει απολογισμό και να αναρωτιέται αν έμεινε κουφός στα μηνύματα των καιρών. Το ύφος του συγγραφέα παραμένει γνώριμο, με καθαρές σκηνές και εικόνες, και ανάλαφρη γραφή, παρά το βάρος του θέματος κι ενός ήρωα που έγραψε Ιστορία, αλλά ξεπεράστηκε απ' αυτήν.

ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ

Ο Εριχ Χόνεκερ αναπολεί και διηγείται: «Τις ελεύθερες ώρες μου το κυνήγι έγινε τρόπος ζωής. Δεν θα ξεκάσω ποτέ τα κυνήγια που κάναμε παρέα με τον Μπρέζνιεφ. Ναι, αυτός ο ίδιος! Ήταν δεινός κυνηγός και παμπόνηρος στο να εντοπίζει το θήραμα. "Η τέχνη του κυνηγού", θυμάμαι ακόμα τα λόγια του Σοβιετικού, "είναι θέμα στρατηγικής και ψυχολογίας. Χρειάζεται υψηλή επαγρύπνηση όπως στην πολιτική. Εμπρακτική προπαγανδιστική δουλειά, που τη διεκπεραιώνουν τα κυνηγόσκυλα, και έγκαιρη απόκρουση των εχθρικών ιδεολογιών, που είναι η πολιορκία του θηράματος. Διαφορετικά κυνηγός έναν λαγό και αλλιώς μια αρκούδα. Όταν κυνηγός ανθρώπους, ε, αυτό, σύντροφε, απαιτεί ψυχικό σθένος"» (σελ. 56).